

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti bodo od 1. do 10. maja t. l. pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani. Učitelji pripravnik(ce), ki žele v tem roku delati izpit, naj takoj pošljejo pravilno opremljene prijave preko šol. upraviteljstva, okrajnega načelstva in prosvet. oddelka kr. banske uprave izpitnemu odboru.

— Sestava programa za proslavo materinskega dne ne bi delala nobenemu učitelju in pevovodji mladinskih zborov skrb, ako bi naročili glasbeni priročnik »Materinski dan«, ki ga je izdal Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«, Ljubljana, Francišanska ulica 6/I. Cena 20 dinarjev.

Osebnostne zadeve

— i Nove namestitve. S kraljevim ukazom so na predlog prosvetnega ministra nastavljeni v dravski banovini naslednji učitelji in učiteljice: Margareta Stanjko v Svetini, Marija Skribe v Zg. Sv. Kungoti, Lucija Drevenšek v Storah, Martina Globočnik v Mokronogu, Fran Kovarčič v Bogojini, Ivan Jocič v Markovcih, Ciril Valentinčič v Trebelnem, Karel Podhostnik pri Sv. Rupertu pri Laškem, Ma-

hi Rakun v Apačah, Bernardina Milavec v Sori, Danica Mladovan v Kramarovic, Helena Puhar v Podgradu, Anka Senčar na Lepi nji, Zora Perovec pri Sv. Lovrencu, Sonja Ilgo pri Mariji Reki, Marko Kobal v Planini, Gabrijela Vrečko pri Mariji Snežni, Rozalija Rajhman pri Sv. Duhu v Halozah in Verena Nemec v Sulici.

Iz listov

— I Po poročilu SD kamniške podružnice posnemamo iz »Slovenskega učitelja« v prvi številki letnika 1941 tudi sledeče: Predaval je g. župnik in pisatelj Franc Finžgar. Gospod predavatelj je pričel z zgodovino šolstva ter je izvajal: »Prvotni učitelji so bili po njegovem mnenju nadarjeni ljudje. Med njimi je bilo več pesnikov in celo skladateljev. Ti učitelji so otroke res naučili brati, računati in pisati, četudi niso poznali še raznih metod. Največja metoda jim je bila palica. Polagoma se je učiteljska izobrazba dvigala, vendar je še dolgo veljalo učiteljske za pribežališče grešnikov. Danes pa smo že tako daleč, da je učiteljske tista šola, ki zbira med dobrimi dijaki najboljše. To je prav, ker zahteva šola celega človeka... Druga rana v učiteljskem stanu je: Beg iz vasi! So učitelji (-ce), ki komaj čakajo nedelje in praznika, da se umaknejo iz — »puštih rovtov«. To je napačno! Učitelj se mora z ljudstvom strniti, da mu bo vodnik, kar je pa nemogoče, če beži od ljudstva. Inteligentnemu človeku bi ne smelo biti dolgčas v še tako oddaljenem kraju, ker ima vsak kraj svoje posebnosti in zanimivosti... Glede politike je g. predavatelj priporočal, da bi se učitelj politično ne izpostavljati preveč. Vsak imej svoje trdno in odločno prepričanje, ki ga pa ni treba fanatično vsiljevati drugim. Z neprevidnim izzivom si učitelj nakopije samo sovraštvo. Učitelj mora vedno misliti, da je učitelj vsem ljudem in ne strankam. Učitelj, ki je priden, delaven, vsakomur na uslugo, je spoštovan... Končno je omenjal, da je narod še vedno premalo narodno zaveden. Slovenci smo še vedno hlapeci. Dopovejmo jim vendar že enkrat, da »tuji rod« naj gost nam bo, a ne gospod«.

— I Beseda o slovenskem učiteljstvu je naslov članka v »Slovenec« dne 27. II. v katerem polemizira z »Jutrom« zaradi ugotovitev v članku »Po zasiedanju banskega sveta«. V članku citamo tudi sledeče: Člani banskega sveta, ki žive stalno med slovenskim ljudstvom in dobro poznajo vse utripe slovenskih narodnih želja, so podali na zasiedanju nekaj pobud glede naše prosvete, povedali so, s čim je ljudstvo zadovoljno in kaj mu ni prav ter

so se zelo dostojno dotaknili slovenskega učiteljstva. Pohvalili so, kar ljudstvu ugaja, povedali so, kje si želi zboljšanja. Soglasno je bilo mnenje, da imajo učitelji zelo majhne dohodke in da komaj shajajo. Zahtevali so, naj bo učiteljstvo za svoje delo primerno plačano. Povedali so, da je mnogo slovenskih učiteljev in učiteljic zelo dobrih. Če pa ljudstvo učiteljstvo vzdržuje, če mu zaupa v vzgojo svoje najdražje, svojo mladino, potem je pač razumljivo, da bo tudi povedalo, v kakšnem duhu naj bo slovenska mladina vzgojena. Tako so ljudski zastopniki izrazili željo in zahtevo, naj bo slovenska šola v duhu slovenskega izročila. »Naši starši hočejo, da bo naša mladina vzgojena v verskem narodnem duhu. Kaj je nastalo s Francijo, ki je vzgajala svojo mladino v materialističnem duhu? Kaj nam pomaga dve uri verouka v šoli, če se v ostalem času vse podre, kar se v teh dveh urah seveda? Vemo in razumemo, da vsi ne bomo nikdar enakega prepričanja. Vedno bodo razlike med nami. Toda če učitelj ni veren in ne izpolnjuje verskih dolžnosti, naj bi bil v prisotnosti otrok v cerkvi ali pri drugih verskih prireditvah vsaj toliko takten, in bi ne dajal otrokom slabega vzgleda.« To smo slišali iz ust nekega člana banskega sveta. V tem duhu so govorili tudi drugi, ki so poleg verske vzgoje želeli še narodno vzgojo in sodelovanje učiteljstva pri delu za dvig narodne zavesti slovenskega ljudstva. Zato naj se učitelj vrne nazaj k narodu, naj sodeluje z njim, pa bo dobro za državo, za slovenski narod in za učiteljstvo samo. Gorje pa učitelju in njegovi mladini, če se učitelji družijo s temnimi elementi. Taki slabi vzgojitelji rušijo državo in uničujejo narod. V delikatni zadevi, kakor je vzgoja mladine, za katero se danes vse vleče, ima pač narod pravico in dolžnost povedati, kako vzgojo svojih otrok si želi. Poudarjamo, da so govorili o tem člani banskega sveta dostojno, dobrohotno, nenapadalno, toda odločno.

— I Jutro z dne 1. III. ponatiskuje pod naslovom »Iz življenja mladih učiteljev na vasi« članke v Učiteljskem tovarisu, v katerih mladi učitelji opisujejo svoje razmere na deželi, predvsem stanovanjske.

Poročila

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAH. DEL je imelo 8. febr. svoje tretje zborovanje v tekočem šol. letu. Od 95 članov jih je bilo prisotnih 75.

Tov. predsednik je pozdravil prisotno članstvo in predavatelja tov. Viljema Kunsta. Nato je prečital zadnja dva dopisa sekcije: Predlogi k finančnemu zakonu za leto 1941/42 ter sekcijsko situacijsko poročilo v tekočem poslovnem letu. Po prečitanih situacijskega poročila je prečital še predlog, ki ga je na seji sprejel upravni odbor: Upravni odbor predlaga, naj merodajni faktorji nezadostne naše prejemke uredi tako, da se bodo osebne doklade dvigale in padale procentualno z draginjo. Predlog je bil sprejet z vsemi glasovi in odposlan sekciji.

Tajnica je prečitala poročilo o zadnjem zborovanju in še nekaj došlih dopisov. Obvestila je članstvo, da je anketa pola o naših stanovanjih izpolnjena in odposlana sekciji. Tov. Viljem Kunst je predaval o pouku risanja v sodobni šoli. V dvehurnem govoru nam je dal smernice in pokazal, kako tudi pri tem predmetu doseže učitelj lepe uspehe. Predavanje je ilustriralo lepo število risb in slik, kjer nam je pokazal tudi vse nazorno, kako naj delamo. Predavanje je bilo izvrstno in nad vse koristno za nas vse. Da nam je bilo res všeč, je dokaz ta, da smo tov. predavatelja želeli še za prihodnje zborovanje. Zal, da je do konca tek. šolskega leta že vse sobote oddan.

Tajnica je prečitala še teme predavanj in seznam predavateljev, ki jih je poslala sekcija. Članstvo je želelo, da na prihodnjem zborovanju, ki bo marca, predava profesor g. R. Kobilica o prostem spisu v ljudski šoli.

Vrhovec, preds. M. Župančičeva, tajnica.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA, MESTO, je zborovalo v soboto, 22. februarja. Ob otvoritvi zborovanja se je predsednik spomnil pokojnega ministra za prosveto in predsednika senata dr. Antona Korošca, katerega spomin so počastili navzoči s trikratnim »slava«. Čestital je tudi sreskemu šolskemu nadzorniku tov. Fr. Ločniškarju k odlikovanju z redom sv. Save. Sledilo je predavanje o narodni in državljanski vzgoji, ki ga je podal prof. Čopič Venčeslav. Predavatelj je uvodoma prav zanimivo razpravljal o narodni zavednosti v davni zgodovini in sedanjem času živčih narodov, nato pa prešel na bistvo in narodno zavednost našega naroda in na uspehe naše dosedanje narodne in državljanske vzgoje. V nadaljnjem izvajanju je podal praktične smernice, kako poživiti ljubezen do rodne grude in preprečiti odhod naših ljudi v tujino in kako privzgojiti mladini najvažnejša družabna čuvstva: sočutje, vzajemnost, lepo vedenje, spoštljivost, resničnost, rednost in točnost, čut odgovornosti ter narodno in državljansko zavednost, ki naj v mladini vnaša neomajno zvestobo, požrtvovalno vdanost, trajno hvaležnost in plamečo ljubezen do države, dinastije in naroda. Ob tej priliki je predavatelj tudi pripomnil, da je treba mladino opozoriti na kvarne posledice, ako ljubezen do lastnega naroda zaveže v sovraštvo do tujih narodov. Svojemur in svojcu ljubezen, tujemu in tujcu spoštovanje. Poleg Srbov in Hrvatov moramo Slovenci upoštevati v vzgoji tudi ostale slovenske narode. Vseslovanstvo mora biti višji smoter narodne vzgoje. Nad tem smotom pa naj se vzdiguje še plemenitejši cilj: človečanstvo. — Zanimivo predavanje je bilo sprejeto z občo pohvalo in priznanjem.

Predavanju je sledil kratek odmor, temu pa situacijsko poročilo. Splošni pregled je podal predsednik tov. Mlekuž, predloge za finančni zakon tov. Josip Ribičič, o osnutku šolskega zakona, ki ga je sestavila Kmetijska zbornica, pa je poročal tov. Alojzij Hreščak. Med razpravo so bili sprejeti naslednji predlogi: 1. Doklade do otroke, ki študirajo, naj bi se izplačevale do 25. leta starosti. 2. Osnutek šolskega zakona, ki ga je sestavila Kmetijska zbornica, naj prouči in o tem poroča na prihodnjem zborovanju poseben odbor, k sejam pa so vabljene tudi ostali člani, ki jih stvar zanima. 3. Z osnutkom novega šolskega zakona naj se bavi tudi odsek učiteljic in po da svoje pripombe zlasti o točkah, ki se tičejo pravic in dolžnosti učiteljic. — S tem je bil dnevni red izčrpan in zborovanje zaključeno. Vekoslav Mlekuž, Josip Mihelič, predsednik, tajnik.

V KNJIGARNI UCITELJSKE

TISKARNE v Ljubljani in njenih podružnicah v Mariboru in Celju dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom, knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanee; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo. »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjižgoveznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in ostala knjižgoveška dela.

+ JUU, SRESKO UCITELJSKO DRUŠTVO RADOVLJICA je zborovalo v soboto, 15. februarja t. l., v šolskem poslopu na Jesenicah. Zborovanja se je udeležilo 55 članov in članic, t. j. 60 %.

Tovariš predsednik Bulovec je pozdravil navzoče, zlasti pa one oddaljeneje članice in članice, ki se niso strahili slabih poto, da so prišli na zborovanje.

Tovariš Razinger Time je predaval o praktičnem gospodarskem znanju v ljudski šoli v zvezi z ostalim poukom. V svojem predavanju, ki je trajalo nad 1 uro, je obdelal vse praktične panoge, ki pridejo v poštev za našega človeka. Prav posebno pa se je predavatelj poglobil v gospodarske panoge, iz katerih naj učiteljstvo črpa snov za uspešnejši pouk v ljudski šoli. Predavanje je bilo globoko zasnovano in podprto s statističnimi podatki iz kmetijskega gospodarstva. Na praktičnih primerih je pokazal, da so izven sadjereje in gozdarstva vse ostale panoge kmetijstva na Gorenjskem nerentabilne in da je dolžnost učiteljstva, da s podvojenimi močmi dela v šoli in izven nje za dvig našega kmetijstva. Da je predavanje doseglo svoj smoter, je pokazala debata, katere so se udeležili poleg drugih zlasti tovariši Habič, Pibrovce in Serajnik.

Poudarjene so bile posebno sledeče misli: 1. Knjige o praktičnih gospodarskih znanjih, ki jih imamo na razpolago, ne ustrezajo, ker so premalo življenjske. 2. Članstvo naj zajema snov za pouk iz gospodarskih in kulturnih raziskovanj svojega okoliša. 3. Učiteljstvo naj propagira ustanavljanje kmetijskih nadaljevalnih šol. 4. Naše kmetijsko gospodarstvo se bo izboljšalo, ko ne bodo starši silili najboljše kmetijske fante v srednje šole, da pridejo k boljsemu kruhu, duševno manj vredne pa silili na kmetijo.

Izražena je bila želja, da bi društvo pri skrbelbo strokovnjaka agronoma, ki naj bi predaval o kmetijskem gospodarstvu z ozirom na naše razmere.

Po predavanju in debati je tovariš predsednik podal v situacijskem poročilu borbo stanovske organizacije za pravice učiteljstva z željo, da bi se nam ugodilo vsaj v glavnih težnjah.

Tovariš tajnik je prebral predloge sekcije za finančni zakon 1941/42. Naprosi se sekcijo, da vnese med te predloge tudi predlog, naj se kuluk ukine, ker smo itak v težkem gmotnem položaju.

Stanje društvene blagajne je zadovoljivo. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je društvo vrhu rednih izdatkov prispevalo v zadnjem času za obmejno deco na šoli v Lokavcu pri Mariji Snežni 500 din, za božičnico revnim otrokom pri Sv. Marjeti ob Pesnici 200 din in 250 din namesto venca na grob pok. tov. Korošcu z Blede za nakup šolskih potrebščin kopirniški šolski mladini, koje rojak je pokojnik bil.

Pri slučajnostih se je sklenilo, naprositi sekcijo, da posreduje pri kr. banski upravi za izplačilo celotnega zneska za drva šolskim upraviteljstvom in to v času, ko se drva najlaže kupijo in ko so najcenejša. Končno se je sklenilo, naj društvo posreduje pri odboru Prešernovega doma, da se šolsko mladino, ki je zbrala denar za ta dom, oprosti plačevanja vstopnine.

Prihodnje zborovanje bo konec prve polovice mesca marca t. l. najbrže v Lescach — združeno z ogledom tovarn in s predavanjem: »Računstvo v sodobni ljudski šoli«.

Predsednik: Rutar Ludvik s. r. Tajnik: Bulovec Alojzij s. r.

Novosti

na knjižnem trgu

— k Aleš Ušeničnik: Izbrani spisi, VII. zvezek — Filozofija I. — O spoznanju. Ljubljana 1941. Založila Jugoslovanska knjigarna. Knjiga je razdeljena na tri dele: I. O izvestnosti. (Splošna spoznavna kritika). II. Naše spoznavne. (Posebna kritika). III. O našem spoznanju. (Noetika). Vsak posamezni del knjige obsega po več poglavij. Knjiga je zelo obsežna (316 strani) in v njej se bavi avtor predvsem z vprašanjem kritike, ki ga skuša vsestransko osvetliti v žarki luči filozofskega razglabljanja in utemeljevanja. Onim, ki radi čitajo filozofska dela, bo ta knjiga zelo dobrodošla.

Stanovska organizacija JUU

Dabilia

= JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA, OKOLICA, VZHOD, bo zborovalo dne 15. marca 1941 ob 9. uri v Ljubljani v prostorih »Zveze gospodinj« z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Pedagoško predavanje. 3. Slučajnosti. Tovariše in tovarišice prosimo, da prinese s seboj izpolnjene vprašalne pole o stanovanjski anketi. Začetek točno ob 9. uri, zato prosimo točnege prihoda. K številni udeležbi vabi

odbor.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO CELJE bo zborovalo v soboto, 8. marca, kakor je to bilo javljeno v prejšnji številki »Učit. tovariša«. Predaval bo g. prof. R. Kobilica, vodja poskusne šole v Ljubljani. »V čem je slovenska ljudska šola potrebna reforma«. Ostali del dnevnega reda ostane neizpremenjen.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V LITVI vabi na zborovanje, ki bo v soboto, 15. marca 1941, točno ob 9.45 uri pri Mikliču v Ljubljani. (Takoj po prihodu zidanmoškega vlaka). Dnevni red: poročila odbornikov, došli dopisi, predavanje, slučajnosti itd. Situacijsko poročilo bo podal predsednik sekcije tov. Metod Kumelj, ki bo poročal o posetih v Beogradu pri prosvetnem ministru g. dr. Kreku, pri ministru g. dr. Kulovcu itd.

odbor.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA, OKOLICA, ZAH. DEL, bo imelo 15. marca svoje četrto letošnje zborovanje. Dnevni red: 1. Poročila odbornikov. 2. Predavanje: g. prof. Rudolfa Kobilice »Prosto spise v ljudski šoli«. 3. Slučajnosti. Zborovanje bo ob 9. uri v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica 27.

odbor.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo imelo zborovanje v soboto, dne 15. marca 1941, ob pol 9. uri v poslopju ljudske šole v Domžalah. Dnevni red: 1. Poročilo

društvenih funkcionarjev. 2. Predavanje tovariša Jenka Metoda o temi: državljanska vzgoja skozi prizmo psihoanalize. 3. Razprava o osnutku predloga novega zakona o ljudskih šolah. 4. Slučajnosti. Odbor.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH bo zborovalo dne 15. marca 1941 na državni ljudski šoli pri Sv. Lenartu. Začetek točno ob pol 10. uri. Na sporedu je poleg običajnih točk referat tov. Vl. Majhna o osnutku novega šol. zakona, rezultat ankete o naših stanovanjih, vprašalna skrinjica. — Prosimo ona upraviteljstva, ki še niso vrnila anketnih pol, da store to takoj. Pred zborovanjem bo ob 9. uri kratka seja upravnega in nadzornega odbora v posvetovalnici. Nadejamo se, da bo takrat vreme ugodno in se bomo lahko zbrali polnoštevilno, tudi tisti, ki jih letos še nismo videli. Odbor.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v soboto, 15. marca 1941, ob pol 9. uri v risalnici dekliske ljudske šole v Kranju. Dnevni red: 1. Predsednikovo in tajnikovo poročilo. 2. Predavanje prof. R. Kobilice: »V čem je slovenska ljudska šola potrebna reforma«. 3. Razprava o osnutku novega zakona o ljudskih šolah — poročevalec tov. R. Rappe Vlado. 4. Predlogi in nasveti. — Vse učiteljstvo naj se udeleži zborovanja, saj je dnevni red važen in zanimiv. Odbor.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR, DESNI BREG, bo zborovalo v soboto, dne 15. marca t. l., ob pol 10. uri v Mariboru — Narodni dom. Na dnevnem redu sta poleg običajnih stanovskih zadev še predavanje prof. G. Šiliha: »Vprašanje šolskega nadzorstva v bodočnosti« in razprava o projektu šolskega zakona. Zaradi zanimivih in važnih vprašanj, ki se bodo obravnavala, pričakuje odbor polnoštevilen obisk. Odbor.